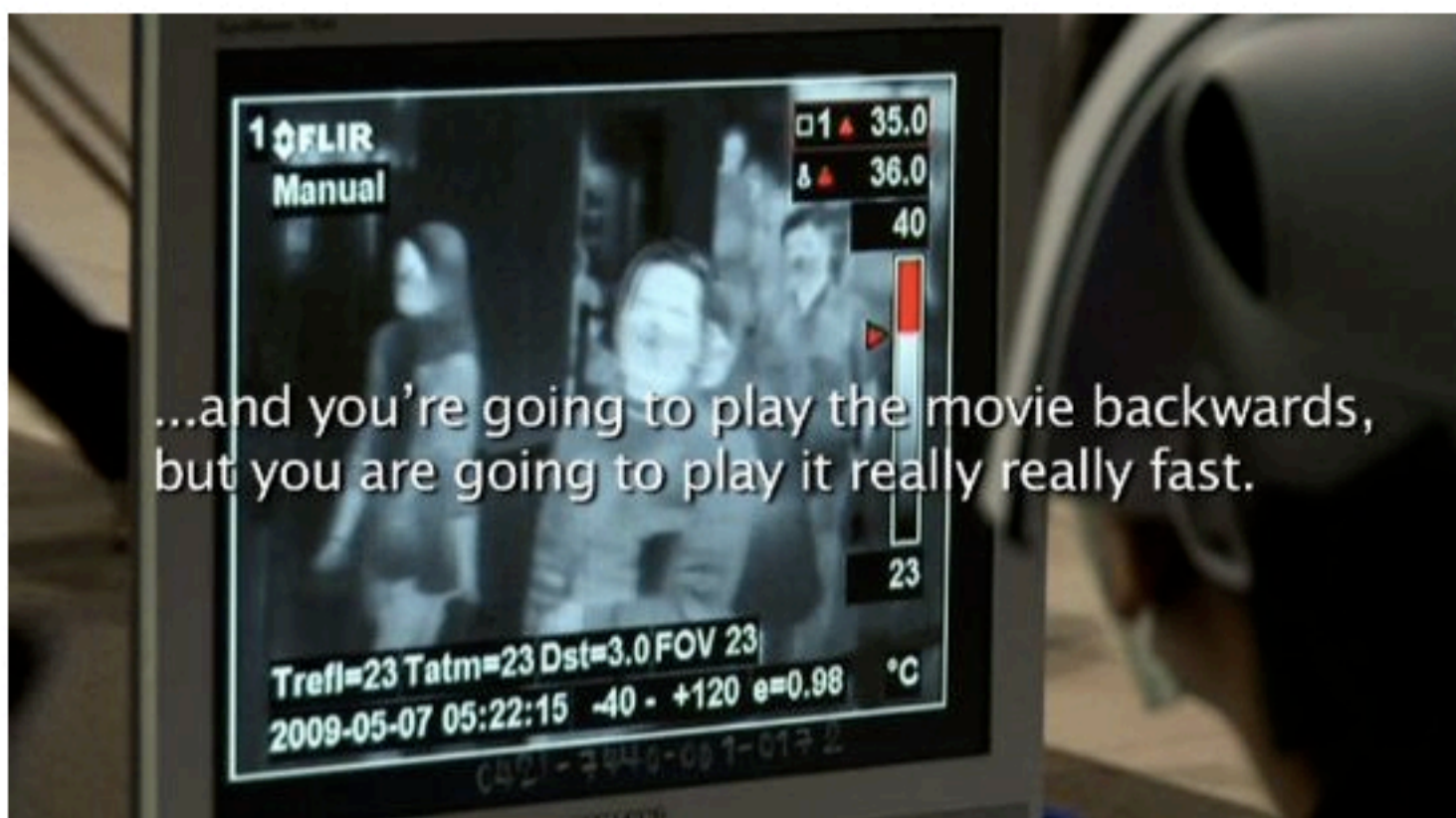

Pilvi Takala in therapie

Tessa Verheul 17 feb 2011

Pilvi is bang. Bang om ziek te worden en besmet te raken met het Mexicaanse griepvirus. De berichten in de media stellen haar niet gerust. Het zou nog wel eens een pandemie kunnen worden, een simultane uitbraak van het virus in verschillende werelddelen. Er aan ontkomen lijkt haast onmogelijk. Dit is de situatie die de Finse kunstenaar Pilvi Takala (1981, Helsinki) schetst in de video-installatie *Fear Cure* (2010). Ze speelt een personage dat wordt geteisterd door paranoia en last heeft van angstaanvallen en besluit in deze rol een controversiële therapie te ondergaan.

In haar werk speelt Takala vaker een haast naïeve rol om daarmee undercover in te breken in situaties en op speelse wijze een groepsdynamiek of een maatschappelijke structuur bloot te leggen. Zo liep ze stage bij de accountancy international Deloitte in de video *The Trainee* (2008). Het duurt een tijdje voordat het haar collega's opvalt dat de stagiaire nauwelijks meer doet dan dromerig voor zich uit staren. Een andere dag verblijft ze de hele dag in de lift terwijl anderen gehaast in en uit stappen. Deze onaangepastheid van de stagiaire zorgt voor een ongemakkelijke sfeer waar de collega's zich geen raad mee weten. Ook in het werk *Snow White* (2009) hoort ze er niet bij. Van top tot teen verkleed als het sprookjespersonage bezoekt ze het Disney pretpark maar wordt bij de entree geweigerd. Er is in het park slechts plaats voor één sneeuwwitje: de échte(!), verklaart iemand van de beveiliging. Spelen in de lift en verkleed als sprookjesfiguur in het openbaar verschijnen is gedrag dat omstanders in de video's niet vinden passen.

In de nieuwe video *Fear Cure* lijkt Takala niet langer een vreemde eend op kantoor of in het pretpark te zijn en gaat ze juist in therapie om weer 'normaal' te kunnen functioneren. Neurolinguïstisch programmeren heet de therapie die ze ondergaat. Het is een methode die vaak wordt toegepast op mensen in het bedrijfsleven en om topsporters te helpen om beter te presteren. Anders dan in de bovengenoemde eerdere video's komt Takala dit keer niet zelf in beeld. Ze nam alleen het geluid op van de gesprekken die ze voerde met enkele therapeuten. Deze geluidsbanden worden in *Fear Cure* gecombineerd met beelden van het vliegveld van Hong Kong. Een enorme stroom vliegtuigpassagiers wordt gescand door het personeel door middel van een hittescanner die lichaamstemperatuur meet. Koortsige dragers van het griepvirus worden zo genadeloos uit de menigte gehaald en de toegang tot een vlucht ontzegd. Terwijl een zelvende therapeut Takala in een gesprek opdraagt om vooral 'buiten haar lichaam te treden', 'in zwart-wit te denken in plaats van in kleur' en 'een veilig moment te visualiseren', loopt een intimiderende mensenmassa in stevige tred door het vliegveld, niet wetende dat ze gescand wordt.

De therapeutische spreuken van de trainers lijken uit te gaan van het menselijk brein als een soort computer systeem dat valt te herprogrammeren, met daarbij de therapeut als systeembeheerder. Een beeld dat angst oproept moet vervangen worden door een nieuw veilig beeld. 'Picture is feeling, feeling is picture', roept een mannelijke therapeut. Control-Alt-Delete, lijkt hij te zeggen. Even simpel als het verwijderen van de angst lijkt de video met de beelden van het vliegveld in Hong Kong te willen zeggen dat het niet alleen om het verwijderen van angsten gaat maar ook om de productie ervan. Welke rol spelen de berichtgeving in het nieuws en politieke besluiten, zoals de verplichte vaccinaties tegen de griep vorig jaar, eigenlijk bij het tot stand komen van zo'n massale angst? Pilvi gaat niet in therapie om van deze angst af te komen, net als ze geen stage liep om werkervaring op te doen of daadwerkelijk verkleed het pretpark in te gaan, in plaats daarvan stelt ze met deze relatief kleine ingrepen grote kwesties aan de kaak.